

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلي الله علي سيدنا محمد و آله الطاهرين

چکیده بحث گذشته

تا به حال دو آیه از آیات شریفه را بیان کردیم ملاحظه فرمودید که می توانیم به ذیل آیه دوم که عبارت از آیه 5 سوره مومنون بود «فَمَنْ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ قَوْلًا لِّكَ هُمُ الْعَادُونَ» ، بر ما نحن فيه و بر مدعای خودمان استدلال کنیم .

استدلال به آیه 23 سوره نساء

دو آیه از آیات شریفه قرآن مطرح است یکی آیه 23 سوره نساء است : «حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ» این آیه شریفه می فرمایند گروهی از زنها بر انسان حرام است. استدلال به این آیه شریفه بر مدعی این است که در این جا می فرماید «حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ» نتیجه این می شود که بگوییم چه چیز حرام است؟ معنا ندارد ذات این زن حرام باشد، تکلیف به فعلی از افعال تعلق پیدا می کند، پس باید فعلی در تقدیر باشد و چون در اینجا فعل معینی آورده نشده از باب حذف المتعلق يدل علي العموم بگوییم هر فعلی حرام است.

در ما نحن فيه که می گوییم نطفه مرد در رحم اجنبیه قرار داده شود، مقصود از اجنبیه یعنی غیر از زوجه که حلیله انسان است، پس مادر و عمه و خاله اجنبیه هستند و در این مدعی، غیر از زوج و زوجه عنوان اجنبی و اجنبیه دارد و آیه می گوید «حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ» و یکی از افعالی که حرام است قرار دادن نطفه در رحم این مادر است (کسانی که تمایل پیدا کردند به اینکه قرار دادن نطفه در رحم اجنبیه جایز است فرقی بین این نمی گذارند که آن اجنبیه زن غیر باشد یا نباشد، شوهر دار باشد یا نباشد از محارم نسبی باشد یا نباشد.

یکی از جهاتی که مجتهد باید در فتوا به آن توجه داشته باشد ابعاد فتوایی است که می دهد، لازمه فتوای کسانی که می گویند تلقیح نطفه اجنبی به اجنبیه جایز است این است که منحصر به این نیست که نطفه مرد ناشناسی را در رحم زنی قرار دهند که هیچ قرابتی با مرد ندارد، این یک مصداق است و مصداق دیگرش مادر این فرد است . بحث توسعه دارد و تکرار می کنم کسی که می خواهد فتوا دهد به این که قرار دادن نطفه اجنبی در رحم اجنبیه جایز است نمی تواند بگوید منظور من از اجنبیه زنی بوده است که هیچ ارتباطی با مرد نداشته اما در رحم مادرش نه. میگوییم چه فارق وجود دارد؟ بالاخره مادر هم اجنبیه است و چه بسا حرمت او مؤکد هم باشد.

اگر شما مسئله جواز را می آورید چه وجهی دارد که مادر و خواهر و عمه را جدا بیاوریم؟ و این افراد ملتزم به این شده اند، کسانی که می گویند قرار دادن نطفه در رحم اجنبیه جایز است این مصادیق را هم می گویند ولو رحم مادر باشد، رحم خواهر و عمه و ... باشد. کسانی هم که می گویند جایز نیست یکی از حرفهای آنها این است که اگر بخواهیم بگوییم جایز است انسان مسلمان نمی تواند ملتزم به این باشد که نطفه فرزندش را در رحم مادرش قرار دهند. من استدلالی به ذیل این آیه که با توجه به آن روایت ها باشد ندیده ام . در این آیه سوره نساء حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ گفتیم احکام تکلیفیه به ذات تعلق پیدا نمی کند و چون متعلق محذوف است **حذف المتعلق يدل علي العموم، عموم که شد،** یکی از مصادیق آن این می شود که قرار دادن نطفه در رحم مادر و عمه و خاله و حرام است .

اشکال در استدلال

یک اشکال در استدلال به این آیه این است که قبلاً هم گفتیم که اگر از شما بپرسند که شما به عنوان یک طلبه محقق قبول دارید که **حذف المتعلق يدل علي العموم**؟ می گویند نه، اصلاً این از امور مشهوره ای است که لا اصل لها . ما آیه و روایتی و قاعده ای داریم؟ بله، گاهی اوقات حذف المتعلق به صورت موجب جزئیة دلالت بر عموم دارد. در هر جایی که متعلق حذف شده است ما باید از قرینه مناسبت حکم و موضوع بفهمیم متعلق چیست؟ در این آیه شریفه گروهی از زنان را بیان می کند؛ مادر، دختر، خواهر، عمه، خاله، دختر برادر و خواهر، مادران رضاعی، خواهران رضاعی، ما در زن و ربیبه تا می رسد به «**ان تجمع بین اختیین**» جمع بین دو خواهر، اینجا معلوم می شود که مراد نکاح با اینها است و ازدواج با اینها حرام است، و این قرینه مناسبت حکم و موضوع چنین اقتضایی را دارد.

اشکال دوم به استدلال

اشکال دوم این است که آیاتی که قبل و بعد از این آیه است ظهور خیلی روشنی دارد که آیه راجع به نکاح است «**وَأُحِلَّ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكَ أَنْ تَنْبَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ**» که دلالت بر نکاح دارد و آیات قبل و بعد همه قرینه می شود بر اینکه مراد در اینجا نکاح است .

استدلال به آیه 35 سوره احزاب آخرین آیه آیه، 35 سوره احزاب است: «**إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ... وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ**» ، اینجا برخی از کسانی که در آیات الاحکام کار کرده اند، مثل جصاص در احکام القرآن در ج سوم ص 47 و ابن کثیر در تفسیر القرآن العظیم ج 3 ص 296 نظیر همان حرفی را گفته اند که در «**وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ**....» گفتیم و عرض کردم شبیه آن در کلام شیخ طوسی در تبیان است.

اینها می گویند آیه اطلاقی دارد که می گوید مرد و زن باید فرج خود را از هر چیزی حفظ کنند الا آن چیزی که ما دلیل بر مباح بودن آن داریم . دقت کنید . آیه دلالت دارد مرد و زن باید حفظ الفرج کنند مطلقاً از هر چیزی، مگر آن چیزی که تصریح به اباحه او شده است . و تنها چیزی که تصریح به اباحه آن شده زوج و زوجه است . در نتیجه این که ما بگوییم مرد نطفه خود را در رحم غیر قرار دهد یا زن اجازه دهد نطفه غیر در رحم او قرار بگیرد در اطلاق آیه همین قرار می گیرد.

اشکال استدلال به آیه اگر روایاتی که می گویند در قرآن مقصود از حفظ الفرج زنا است نبود می توانستیم به این آیه هم استدلال

کنیم . نتیجه ی بررسی آیات و روایات نتیجه این می شود که ما از روایات به هیچ وجه نتوانستیم استفاده کنیم و از چهار آیه قرآن که خواندیم فقط از ذیل آیه 5 سوره مومنون استفاده کردیم . «فَمَنْ ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ» که می شود به آن استدلال کرد که اهداء نطفه حرام است.

بحث شبیه سازی

امروز چیزهایی درست شده به نام شبیه سازی، که دیگر نطفه مرد را نمی گیرند، بلکه سلولی از سلولهای پوستی و جسمی و به قول خودشان یک سلول های جنسی دارند و یک سلول های جسمی دارند که یک سلول از بدن این مرد می گیرند و این را در رحم زن خودش یا رحم زن دیگری قرار می دهند و درست بعدها مردی نود و هفت درصد شبیه همین مرد از نظر قد و شکل چهره شکل و چشم و بدن و... بوجود می آید . آیا درست است یا نه؟ که بحث داغ امروز است، که علمای اهل سنت و کلیسا و مراکز اخلاقی غرب و حکومتها تحریم کرده اند، اما بین علمای شیعه، سه یا چهار نظریه وجود دارد . خیلی از آنها می گویند به عنوان اولی جایز است اما اگر مفسده داشته باشد نه . فرض کنید سلولی از مرد 20 ساله ای را می گیرند و 20 سال بعد، 20 مرد شبیه او متولد می شوند و زندگی می کنند بحثهای زیاد و جالبی دارد . در مورد رحم اجنبیه اش می توان به فمّن ابتغاء وراء ذلک می شود استدلال کرد به ذیل و اطلاقی که در ذیل آیه وجود دارد .

بازگشت به بحث تلقیح

در مورد تلقیح در رحم اجنبیه من خیلی در میان این ادله دقت کردم بعضی دلالت آیات قرآن را تمام نمی دانند و به یک روایت «من اقر نطفته في رحم یحرم علیه» تمسک کرده اند . بهترین دلیل همین ذیل آیه شریفه 5 سوره مؤمنون است . یک دلیل دیگر هم داریم که در جلسه بعد عرض می کنیم.

و صل الله علی سیدنا محمد و آله الطاهرين.